

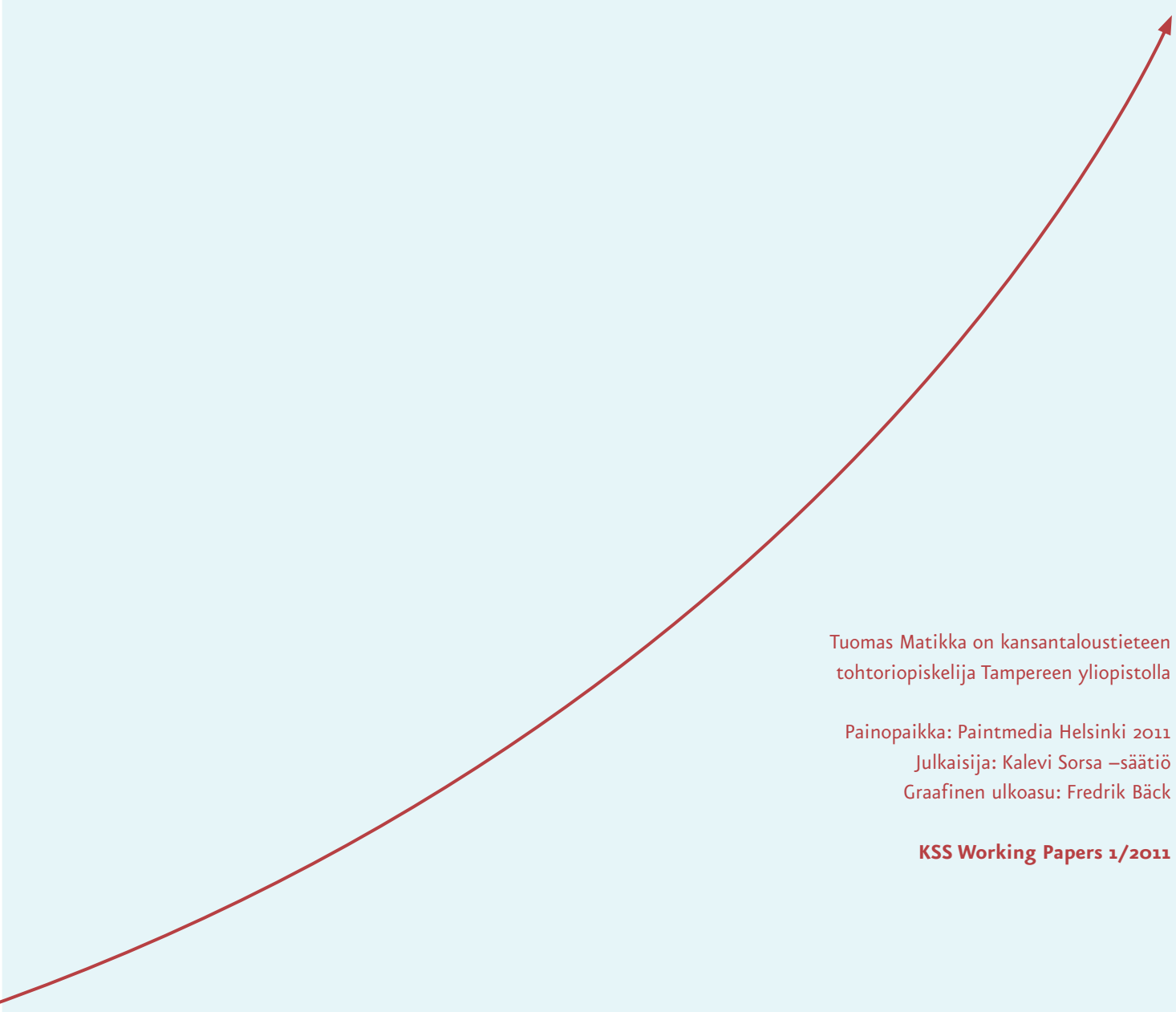
Verot maksukyvyyn mukaan?

KOLMEN SUURIMMAN EDUSKUNTAPUOLUEEN
VEROUUDISTUSEHDOTUSTEN TULONJAKOVAIKUTUKSET

Tuomas Matikka

KALEVI SORSA SÄÄTIÖ
FONDEN • FOUNDATION

Tuomas Matikka on kansantaloustieteen
tohtoriopiskelija Tampereen yliopistolla

Painopaikka: Paintmedia Helsinki 2011
Julkaisija: Kalevi Sorsa –säätiö
Graafinen ulkoasu: Fredrik Bäck

KSS Working Papers 1/2011

Tiivistelmä

Tässä tutkimuksessa on selvitetty, kuinka Kokoomuksen, Keskustan ja Sdp:n ehdottomat veromuutokset vaikuttaisivat eri tuloryhmien käytettävissä oleviin tuloihin. Tutkimus kattaa sekä välittömän että arvonlisäverotuksen muutosten vaikutukset, pois lukien verovähennykset. Lisäksi valmiste- ja ympäristöverotuksen vaikutuksista esitetään arvio. Välittömän verotuksen vaikutukset on laskettu Palkansaajien tutkimuslaitoksen, Åbo Akademin ja Kansaneläkelaitoksen kehittämällä JUTTA-mikrosimulointimallilla. Välillisen verotuksen eli arvonlisä- ja valmisteverojen osalta tulonjakolaskelmat on tehty Tilastokeskuksen kulutustutkimuksen aineistolla.

KOKOOMUKSEN ehdotus pienentää välittömän verotuksen avulla kerättävää verotuloa. Kokoomuksen mallissa välittömän verotuksen muutokset kasvattavat käytettävissä olevaa tuloa kaikkein eniten ylemmässä keskiluokassa. Arvonlisäverokantojen kahden prosenttiyksikön korotus pienentää pienituloisimman kymmenyksen käytettävissä olevia tuloja yli 1,4 prosenttia ja suurituloisimman kymmenyksen tuloja 0,7 prosenttia. Käytettävissä olevien tulojen suhteellinen lasku pienenee tulojen kasvaessa. Kokoomuksen välittömään verotukseen sekä arvonlisäverotukseen ehdottamien muutosten yhteisvaikutus leikkaa käytettävissä olevia tuloja seitsemässä alimmassa desiilissä. Käytettävissä olevat tulot sen sijaan lisääntyvät kolmessa ylimmässä desiilissä. Ehdotuksessa pienituloiset maksavat suhteellisesti hyvätuloisia suuremman osan kerätyistä lisäverotuloista. Kokoomuksen muutosehdotus on regressiivinen.

KESKUSTAN esittämien välittömän verotuksen muutosten vaikutukset alimpien desiilien tuloihin ovat minimaalisia, sillä ehdotetut välittömän verotuksen muutokset koskevat ainoastaan pääomatulo- ja osinkoverotusta. Välittömän verotuksen kiristykset vaikuttavat käytännössä ainoastaan ylimmän desiilin käytettävissä oleviin tuloihin. Keskusta haluaa nostaa Kokoomuksen tapaan yleistä alv-kantaa 2 prosentilla, mutta puolue haluaa pitää alennetut alv-kannat ennallaan. Tästä johtuen Keskustan alv-mallin tulonjakovaikutukset ovat loivemmat. Keskustan muutosehdotus leikkaa melko tasaisesti kaikkien tulonluokkien käytettävissä olevia tuloja. Keskustan mallissa ylimmän ja alimman desiilin käytettävissä olevat tulot kuitenkin laskevat hieman enemmän kuin muissa tuloluokissa.

SDP:n välittömän verotuksen muutokset leikkaavat suhteellisesti eniten ylimpien desiilien käytettävissä olevia tuloja, sillä pääoma- ja osinkotulon verotukseen ehdotetut korotukset ja pääomatulon veropohjan laajennukset kohdistuvat ennen kaikkea tulonjakauman yläpäähän. SDP:n välittömän verotuksen kiristykset leikkaavat ylimmän tulonsaajadesiilin tuloja 3 prosenttia. Keskustan ja Kokoomuksen ehdotuksiin verrattuna Sdp:n mallissa pieni- ja keskituloisten käytettävissä olevat tulot eivät käytännössä pienene lainkaan. Tämä johtuu merkittävältä osin siitä, että SDP ei ehdota arvonlisäverotuksen kiristystä. SDP:n ehdotus on selvästi progressiivinen verrattuna nykyiseen verojärjestelmään.

Johdanto

Keskustelu hyvästä ja oikeudenmukaisesta verojärjestelmästä sekä veroratkaisujen tulonjakovaikutuksista on käynyt kiivaana kuluvan vaalikauden aikana. Ennen kaikkea eriytetty ansio- ja pääomatuloverotus on noussut poliittiseen keskusteluun. Aiempien verouudistusten myötä pääomatuloja verotetaan nykymallissa tasaveroluonteisesti 28 prosentin verokannalla ja listamattomien yritysten verotukseen liittyy erityiskohtelua. Ansiotuloverotuksessa keskimääräinen veroaste nousee tulojen kasvaessa. Nykyinen eriytetty tuloverotus on koettu ongelmalliseksi paitsi tuloerojen kasvun, mutta myös tulojen muuntamisen näkökulmasta. Talouden toimijoilla on ollut intressi muuntaa työtuloja alhaisemmin verotetuiksi pääomatuloiksi.

Toiseksi julkisuudessa esillä olevat hahmotelmat verotuksen painopisteen siirtämisestä työstä kulutuksen ja ympäristöhaittojen verotukseen ovat herättäneet aiheellista huolta progressiivisen verojärjestelmän tulevaisuudesta Suomessa. Käytännössä painopisteen siirto viittaa siihen, että ansiotuloverotuksen tuloveroasteikkoja halutaan entisestään keventää ja arvonlisäverotusta ja muuta välillistä verotusta kiristää. Samaan aikaan Kuntaliiton pääekonomisti Juhani Turkkila on dokumentoinut väitöskirjassaan tarkasti sen, että progressiivisen valtion tuloveron osuus luonnollisten henkilöiden tuloveroista on jatkuvasti pienentynyt 1990-luvun laman jälkeen.¹

Kalevi Sorsa -säätiön ja Palkansaajien tutkimuslaitoksen Oikeudenmukainen verotus -projekti (2009–2010) tarjosi oman panoksensa suomalaiseen verokeskusteluun, *Oikeudenmukainen verotus – Mistä rahat yhteiseen hyvinvointiin?* -artikkelikirjan ja *Hyvinvointivaltiota vahvistava verouudistusehdotus – Laskelmia verokertymästä ja tulojaosta* -veroselvityksen, muodossa. Projektissa keskeiseksi näkökulmaksi nousi verotuksen tulonjakovaikutusten analyysi ja selvittäminen. Kun Jaakko Kiander ja Jukka Pirttilä esittelivät säätiön veroselvityksessä 15 uudistusehdotusta Suomen verojärjestelmän uudistamiseksi, he laskivat myös uudistusehdotusten vaikutukset julkisen sektorin verotuloihin sekä eri väestöryhmien käytettävissä oleviin tuloihin.

---

¹ Turkkila 2011, 159.

Kalevi Sorsa -säätiössä syntyi veroprojektin julkaisujen ja viimeaikaisen tuloerokeskustelun pohjalta idea myös puolueiden veroesitysten tulonjakovaikutusten selvittämisestä. Tätä julkaisua on inspiroinut samoin näyttöön perustuva argumentaatio, jota englantilaiset Richard Wilkinson ja Kate Pickett hyödyntävät kirjassaan *Tasa-arvo ja hyvinvointi*.² He pyrkivät pohjaamaan teoksensa pienten tuloerojen yhteiskunnallisesta hyödyllisyydestä todisteperusteiseen argumentaatioon. Käytännössä he vyöryttävät eteemme lukemattoman määrän kuvioita, jotka osoittavat korrelaatiota pienten tuloerojen ja yhteiskunnallista hyvinvointia kuvaavien mittarien välillä.

Suomessa monet päättäjät ovat asettaneet kansalaisten välisten tuloerojen kaventamisen talous- ja yhteiskuntapolitiikan keskeiseksi arvotavoitteeksi. Verotus on yksi tärkeimmistä politiikkavälineistä tasata markkinatuloeroja. Veropolitiikan kontekstissa näyttöön perustuva yhteiskuntapolitiikka tarkoittaa sitä, että yhteiskunnallisessa päätöksenteossa tulisi käyttää olemassa olevia työkaluja verotuksen tulonjakovaikutusten selvittämiseen. Kyse on myös yhteiskuntapolitiikan läpinäkyvyydestä. Poliittikkatoimien tulonjakovaikutusten systemaattisen selvittämisen käytännön soisi yleistävän poliittisessa kulttuurissamme.

Ville Kopra

Johtaja, Kalevi Sorsa -säätiö

Antti Alaja

Projektikoordinaattori, Kalevi Sorsa -säätiö

---

² Wilkinson ja Pickett 2011.

Verot maksukyvyyn mukaan?

Kolmen suurimman eduskuntapuolueen verouudistusehdotusten tulonjakovaikutukset

Tässä osiossa tarkastellaan Kokoomuksen, Keskustan ja Sdp:n tekemien verouudistusehdotusten vaikutusta tulonjakoon. Arviot keskittyvät ansio-, pääoma- ja osinkotulojen verotukseen, sekä arvonlisäverokantoihin ehdotettuihin muutoksiin ja niiden tulonjakovaikutuksiin. Myös valmiste- ja ympäristöverotusta käsitellään lyhyesti. Käytettävät tutkimus- ja laskentamenetelmät ja niiden keskeiset oletukset ovat pääosin samoja kuin alivaltiosihteeri Martti Hetemäen verotuksen kehittämisryhmän loppuraportin vaikutuslaskelmissa on käytetty (Valtiovarainministeriö 2010, s. 207–222). Laskentamenetelmät ja niihin liittyvät taustaoletukset käydään yksityiskohtaisesti läpi seuraavaksi.

LASKENTAMENETELMÄT JA PUOLUEIDEN EHDOTUKSET VEROTUKSEN MUUTTAMISEKSI

Tulonjakovaikutuksilla tarkoitetaan tässä yhteydessä sitä, miten eri puolueiden ehdottamat verouudistukset vaikuttaisivat eri tulotasoilla olevien henkilöiden käytettävissä oleviin tuloihin nykyiseen tilanteeseen verrattuna. Käytettävissä olevien tulojen (bruttotulot – maksetut verot) muutosta tarkastellaan suhteellisesti, eli ehdotettujen muutosten vaikutus käytettävissä oleviin tuloihin lasketaan suhteessa käytettävissä olevien tulojen määrään. Tulonjakolaskelmat kertovat sen, kuinka monta prosenttia käytettävissä olevat tulot muuttuvat eri tuloluokissa ehdotettujen veronmuutosten seurauksena. Toisin sanoen käytettävissä olevien tulojen muutoksia tarkastelemalla saadaan selville se, miten eri puolueiden ehdottomat veronmuutokset todellisuudessa kohdistuisivat eri tuloluokkiin. Tarkastelua varten tulonjakauma on jaettu kymmeneen osaan eli kymmeneen tulodesiiliin.³ Ensimmäinen desiili sisältää bruttotuloiltaan pienituloisimman

---

³ Tarkasteluissa käytetään laajalti tutkimuskäytössä olevia ns. henkilöpainotettuja tulodesiilejä. Henkilöpainotuksessa kunkin kotitalouden yhteiset tulot jaetaan kotitalouden ns. kulutusyksikköluvulla. Välittömän verotuksen osalta laskelmissa on käytetty OECD:n modifioitua ekvivalenssiskaalaa. Välillisen verotuksen osalta skaalausta ei ole tehty, vaan kotitalouden tulot on yksinkertaisesti jaettu kotitalouden jäsenten lukumäärällä. Painotusten jälkeen henkilöt asetetaan painotettujen tulojen mukaiseen suuruusjärjestykseen, jonka perusteella kukin henkilö jaetaan kuuluvaksi tiettyyn tulodesiiliin.

kymmenesosan, toinen tulodesiili 10–20 prosentin välillä olevat jne. Ylin eli kymmenes desiili sisältää suurituloisimman 10 prosentin osuuden tulonsaajista.⁴

Välittömän verotuksen eli ansio- ja pääomatuloverotuksen osalta laskelmat on tehty JUTTA-mikrosimulointimallilla. JUTTA-mikrosimulointimalli on Palkansaajien tutkimuslaitoksen, Åbo Akademin ja Kansaneläkelaitoksen kehittämä verotuksen ja sosiaaliturvan mallinnusohjelma, jonka avulla voidaan yksityiskohtaisesti tutkia vero- ja sosiaaliturvalainsäädäntöön tehtyjen muutosten vaikutusta eri väestöryhmien tuloihin, veroihin ja sosiaalietuuksiin. JUTTA-mallilla voidaan arvioida myös tehtyjen muutosten budjettivaikutuksia.⁵ JUTTA-mallin aineistona toimii Tilastokeskuksen tulonjaon palveluaineisto. Aineisto sisältää yksityiskohtaista tietoa kotitalouksien ja henkilöiden tuloista, veroista ja muista mikrosimuloinnin ja tulonjakonalyysin kannalta olennaisista muuttujista. Aineiston muuttujat on koottu yhteen useasta eri tilastorekisteristä, ja lisäksi aineistoa on täydennetty haastattelutiedoilla. Simuloinnit on toteutettu vuoden 2008 tulonjaon palveluaineistolla, mikä on tällä hetkellä tuorein saatavissa oleva aineisto. Aineisto on korjattu vuoden 2011 hintatasoon.

Välillisen verotuksen eli arvonlisä- ja valmisteverojen osalta tulonjakolaskelmat on tehty Tilastokeskuksen kulutustutkimuksen aineistolla. Tarkastelussa käytetään viimeisintä eli vuoden 2006 kulutustutkimusta. Kulutustutkimuksen aineisto sisältää yksityiskohtaista tietoa kotitalouksien hyödykemenosta, kestokulutustavaroiden omistuksesta sekä asumisesta. Kulutustutkimus kattaa noin 90 prosenttia kotitaloussektorin kulutuksesta verrattuna kansantalouden tilinpitoon (kattavuus vaihtelee hyödykkeittäin). Tulonjakolaskelmia varten aineiston tasot on saatettu vastaamaan kansantalouden tilinpitoa. Tämä on toteutettu siten, että jokaisen kotitalouden kulutusta on muutettu samalla suhdeluvulla, joka kuitenkin poikkeaa eri hyödykeryhmien välillä.

Sekä välittömän että välillisen verotuksen tulonjakolaskelmat ovat luonteeltaan staattisia. Tämä tarkoittaa sitä, että laskelmissa ei huomioida verotuksen ja/tai sen aiheuttaman suoran ja epäsuoran hinnanmuutoksen mahdollista vaikutusta henkilöiden ja kotitalouksien käyttäytymiseen. Toisin sanoen laskelmissa oletetaan, että henkilöt esimerkiksi ostavat samoja hyödykkeitä saman verran ja tekevät töitä sekä saavat osinkotuloja saman määrän riippumatta verotuksessa tapahtuvista muutoksista. Tämä tarkastelu ei myöskään ota kantaa eri sukupolvien välisiin dynaamisiin tulonjakovaikutuksiin, vaan tässä yhteydessä tarkastellaan ehdotettujen verouudistusten vaikutusta yhden vuoden poikkileikkaustasolla eri tuloryhmissä. Välillisen verotuksen osalta tarkastelussa lisäksi oletetaan, että veronmuutokset menevät suoraan ja täysimääräisesti hintoihin. Tätä oletusta voidaan ainakin pidemmällä aikavälillä pitää realistisena.⁶ Verotuksen aiheuttamien käyttäytymisvaikutusten laajuudesta ja niiden merkityksestä tulonjakoon ja kerätyihin kokonaisveroihin keskustellaan lyhyesti tämän luvun lopussa.

Tutkimuksessa käsitellään kolmen suurimman eduskuntapuolueen veroreformien tulonjakovaikutuksia. Rajaus on tehty aikataulu- ja kustannussyistä. Kolmen suuren puolueen ehdo-

---

4 Kotitalouden kulutusyksikköä kohden lasketut keskimääräiset käytettävissä olevat tulot desiileittäin vuonna 2008 ovat: 1. desiili: 10 147 €, 2. desiili: 14 286 €, 3. desiili: 17 050 €, 4. desiili: 19 422 €, 5. desiili: 21 818 €, 6. desiili: 24 082 €, 7. desiili: 26 672 €, 8. desiili: 29 925 €, 9. desiili: 34 959 €, 10. desiili: 58 714 €. (Lähde: Tulonjakotilasto 2008, Tilastokeskus).

5 JUTTA-mikrosimulointimallista tarkemmin, ks. Honkanen 2010.

6 Vuonna 2009 toteutetun elintarvikkeiden alv-kannan laskun on todettu siirtyneen täysimääräisesti hintoihin (Peltoniemi ja Varjonen 2010). Parturi- ja kampaamopalveluiden sekä ravintolapalveluiden arvonlisäveron alennukset eivät kuitenkaan ole ainakaan lyhyellä aikavälillä siirtyneet hintoihin täysimääräisesti (Kosonen 2010, Harju ja Kosonen 2010).

tukset ovat tarkkuudeltaan sellaisia, että vaikutukset on voitu laskea kohtuullisen kustannustehokkaasti.

Alla olevaan taulukkoon 1 on koottu Kokoomuksen, Keskustan ja Sdp:n ehdottamat tulo- ja hyödykeverotuksen muutokset. *Taulukkoon on listattu puolueiden ehdotukset vain niiltä osin kuin ne on otettu tulevissa simuloinneissa ja tulojakolaskelmissa huomioon.* Simuloinneissa ja tulojakolaskelmissa keskitytään vain henkilöverotukseen ja siinä tapahtuviin suoriin muutoksiin. Tästä johtuen esimerkiksi yhteisöveron muutoksiin ja mahdollisen pankkiveron luomiseen liittyviä tulojakovaikutuksia ei tässä yhteydessä tarkastella. Tuloverotuksen osalta tämän tarkastelun ulkopuolelle jäävät myös muun muassa eri verovähennysten ja sosiaalietuuksien muutokset.⁷ Verovähennysten, yhteisöveron ja muiden laskelmien ulkopuolelle jätettyjen yksityiskohtien vaikutuksista tulojakoon keskustellaan tarkemmin jäljempänä. Valmiste- ja ympäristöverotuksen osalta arviot ovat vain suuntaa-antavia. Valmiste- ja ympäristöverojen tulojakovaikutuksia tarkastellaan lyhyesti tämän osion loppupuolella alaluvussa 1.4.

---

⁷ Verovähennyksistä pääomatulon veroasteen mukaan määräytyvät vähennykset kuitenkin muuttuvat laskelmissa kun pääomatuloveroastetta muutetaan. Tämä koskee muun muassa asuntolainan korkovähennyksen alijäämähyvitystä.

Taulukko 1: Puolueiden ehdotukset verotuksen uudistamiseksi niiltä osin kuin ne otetaan tulevissa tulonjakolaskelmissa huomioon.

Nykyinen	Kokoomus	Keskusta	Sdp
<i>Ansiotuloverotus</i>	Kahden prosenttiyksikön kevennys kaikissa valtionverotuksen tuloluokissa	Ei muutosta	Ei muutosta
<i>Arvonlisäverotus (yleinen alv: 23 %)</i>	Kaikkien alv-kantojen nosto kahdella prosenttiyksiköllä (nykyinen alv-rakenne ennallaan)	Yleisen alv-prosentin nosto kahdella prosenttiyksiköllä, alennetut alv-kannat ennallaan	Ei muutosta
<i>Pääomatulon verotus (veroaste 28 %)</i>	Pääomatuloveroasteen nosto 2 prosenttiyksiköllä	Pääomatuloveroasteen nosto 2 prosenttiyksiköllä	Pääomatuloverosta progressiivinen: Pääomatulot alle 10 000 euroa: 30 % 10 000–50 000 euroa: 32 % Yli 50 000 euroa: 35 %
Osinkoverotus			
<i>Listatut osakeyhtiöt</i> 70 % veronalaista pääomatuloa, 30 % verovapaata	Ei muutosta	Alle 9 prosentin verovapaan osingon maksimimäärän lasku 50 000 euroon	Kaikki listatuilta yhtiöiltä saatu osinkotulo veronalaista pääomatuloa
<i>Listaamattomat osakeyhtiöt</i> Osinko alle 9 % nettovarallisuuden laskennallisen tuottoasteen sekä alle 90 000 euroa: verovapaata Alle 9 % ja yli 90 000 euroa: 70 % veronalaista pääomatuloa, 30 % verovapaata Yli 9 %: 70 % veronalaista ansiotuloa, 30 % verovapaata	Ei muutosta	Alle 9 prosentin verovapaan osingon maksimimäärän lasku 50 000 euroon	Nettovarallisuuden laskennallisen tuottoasteen laskeminen 4 prosenttiin Täysin verovapaiden osinkojen poistaminen Alle 4 %: 35 % veronalaista pääomatuloa, 65 % verovapaata Yli 4 %: 70 % veronalaista ansiotuloa, 30 % verovapaata
<i>Valmisteverot</i>	Valmisteverojen korotus, painotus terveydelle haitallisten hyödykkeiden verotuksessa	Valmisteverojen korotus, painotus terveydelle haitallisten hyödykkeiden verotuksessa	Valmisteverojen korotus, painotus terveydelle haitallisten hyödykkeiden verotuksessa
<i>Ympäristöverot (energiaverot)</i>	Ympäristöverojen korotus	Ei muutosta	Ei muutosta

Kokoomuksen osalta ansiotuloverotusta on tulonjakolaskelmissa muutettu niin, että valtion ansiotuloveroastetta on alennettu tasaisesti kaikissa tuloluokissa kahdella prosenttiyksiköllä. Tämän veronalennuksen budjettivaikutus on noin - 800 miljoonaa euroa. Lisäksi Kokoomuksen mallissa pääomatulojen suhteellista veroastetta on nostettu 28:sta 30 prosenttiin. Osinkotulojen verotus ja sen rakenne säilyvät Kokoomuksen ehdotuksen mukaisesti ennallaan. Kokoomuksen ehdottamien välittömän verotuksen muutosten yhteisvaikutus kerättyihin verotuloihin on noin -680 miljoonaa euroa. Arvonlisäveroastetta on Kokoomuksen mallissa nostettu kahdella prosenttiyksiköllä. Muutos koskee kaikkia arvonlisäverokantoja. Arvonlisäveron korotuksen budjettivaikutus on noin +1 200 miljoonaa euroa. Kokoomus ehdottaa myös laajamittaisia ympäristö- ja valmisteverojen korotuksia, joiden arvioidaan tuottavan verotuloja noin +1 000 miljoonaa euroa.

Keskustan ehdotuksessa ansiotuloverotus säilyy ennallaan. Pääomatulojen suhteellista veroastetta nostetaan Kokoomuksen tavoin 2 prosenttiyksikköä. Lisäksi Keskustan mallissa listaamattomien osakeyhtiöiden maksamia saajalleen verovapaita osinkotuloja rajataan siten, että nettovarallisuuden 9 prosentin säännön mukaisia verovapaita osinkotuloja rajoitetaan maksimissaan 50 000 euroon per henkilö. Näiden välittömän verotuksen muutosten budjettivaikutus on kokonaisuudessaan noin +130 miljoonaa euroa. Yleistä arvonlisäveroa on Keskustan mallissa korotettu kahdella prosenttiyksiköllä. Nykyiset alennetut arvonlisäverokannat (mm. elintarvikkeet ja ravintolapalvelut) pidetään kuitenkin entisellä tasollaan. Arvonlisäveron muutoksen budjettivaikutus on noin +900 miljoonaa euroa. Lisäksi Keskusta on ehdottanut valmisteverojen nostamista noin 200 miljoonalla eurolla. Korotus keskittyy tuotteisiin, joiden kulutuksen vähentämisellä olisi todennäköisesti yleistä terveyttä edistävä vaikutus.

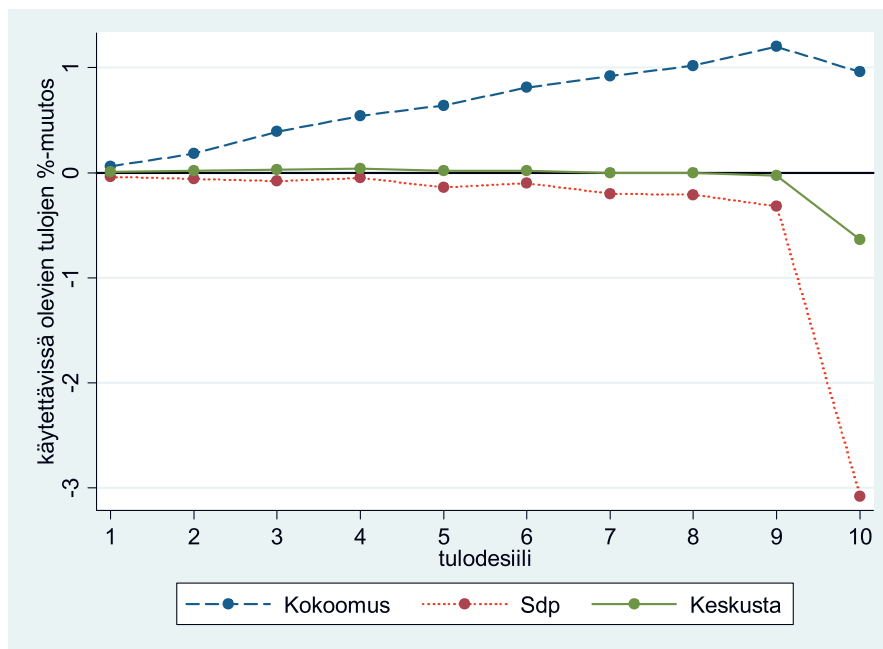
Sdp:n mallissa ansiotuloverotukseen ei tehdä muutoksia. Osinko- ja pääomatuloverotukseen tehtävät muutokset ovat sitä vastoin laajamittaisia. Pääomatulon veroaste on muutettu Sdp:n mallissa tulojen mukaan kasvavaksi eli progressiiviseksi. Lisäksi listaamattomien osakeyhtiöiden jakaman osingon täysi verovapaus on poistettu, jolloin kaikki listaamattomilta yhtiöiltä saatu osinkotulo on saatettu tuloverotuksen piiriin. Nettovarallisuuden 9 prosentin laskennallinen tuottoaste on alennettu neljään prosenttiin. Neljän prosentin osuuden alittavista osingoista 35 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja loput verosta vapaata tuloa. Laskennallisen tuotto-osuuden ylittäviä osinkoja verotetaan ansiotulo-osinkoina kuten nykyisessä järjestelmässä. Lisäksi Sdp:n mallissa kaikki listattujen yhtiöiden jakamat osingot ovat kokonaisuudessaan veronalaista pääomatuloa. Välittömän verotuksen muutosten vaikutus kerättyihin kokonaisverotuloihin on yhteensä noin +700 miljoonaa euroa. Sdp ei ehdota muutoksia nykyiseen arvonlisäverotukseen. Valmisteverojen osalta veronkorotusten budjettivaikutus on noin +500 miljoonaa euroa. Valmisteverojen kohdalla veronkorotusten painopiste on niin sanottujen terveysvaikutteisten verojen korottamisessa.

Välillisen ja välittömän verotuksen vaikutuksia eri tulonkymmenysten käytettävissä oleviin tuloihin tarkastellaan eri aineistoilla ja eri aineistovuosina. Tämän vuoksi välittömän ja välillisen verotuksen vaikutusten summaaminen on osittain ongelmallista. Tämän luvun lopussa käydään suuntaa-antavasti läpi muutosten yhteisvaikutuksia ja niiden eroja eri puolueiden välillä. Seuraavissa alaosioissa tarkastellaan eri puolueiden ehdotusten tulonjakovaikutuksia erikseen välittömän ja välillisen verotuksen osalta.

VÄLITÖN VEROTUS

Tässä alaluvussa tarkastellaan eri puolueiden välittömään verotuksen ehdotettujen muutosten vaikutusta käytettävissä oleviin tuloihin eri tulodesiileissä. Lisäksi tässä yhteydessä selvitetään myös muutosten vaikutus eri tulokymmenysten keskimääräisiin veroasteisiin.⁸ Alla olevassa kuviossa 1 on esitetty välittömän verotuksen muutosehdotusten (ks. taulukko 1) vaikutukset käytettävissä oleviin tuloihin eri tulodesiileissä. Käytettävissä olevien tulojen muutokset ovat kuviossa suhteellisia, eli käytettävissä olevien tulojen muutosta tarkastellaan suhteessa käytettävissä olevien tulojen määrään ennen veronmuutosta.

Kuvio 1: Eri puolueiden välittömään verotukseen ehdotettujen muutosten vaikutus eri tulodesiilien käytettävissä oleviin tuloihin (suhteellinen muutos)

Koska Kokoomuksen ehdotus pienentää välittömän verotuksen avulla kerättävää verotuloa, kasvattaa Kokoomuksen ehdotus keskimääräistä käytettävissä olevaa tuloa. Käytettävissä oleva tulo kasvaa Kokoomuksen mallissa kaikkein eniten ylemmässä keskiluokassa (desiilit 7-9). Tulojen suhteellinen kasvu on vastaavasti pienintä tulojakauman alapäässä. Toisaalta kaikkein suurituloisimpien (10. desiili) käytettävissä olevien tulojen suhteellinen kasvu on edellisiä tulojoukkoja pienempää, sillä pääomaveron nostaminen vaikuttaa suhteellisesti eniten juuri suurituloisten käytettävissä oleviin tuloihin.

Keskustan osalta ehdotusten vaikutus alimpien desiilien käytettävissä oleviin tuloihin on minimaalista, sillä ehdotetut välittömän verotuksen muutokset koskevat vain pääomatulo- ja osinkoverotusta. Pääomatuloveron kahden prosenttiyksikön nosto yhdistettynä verovapaiden

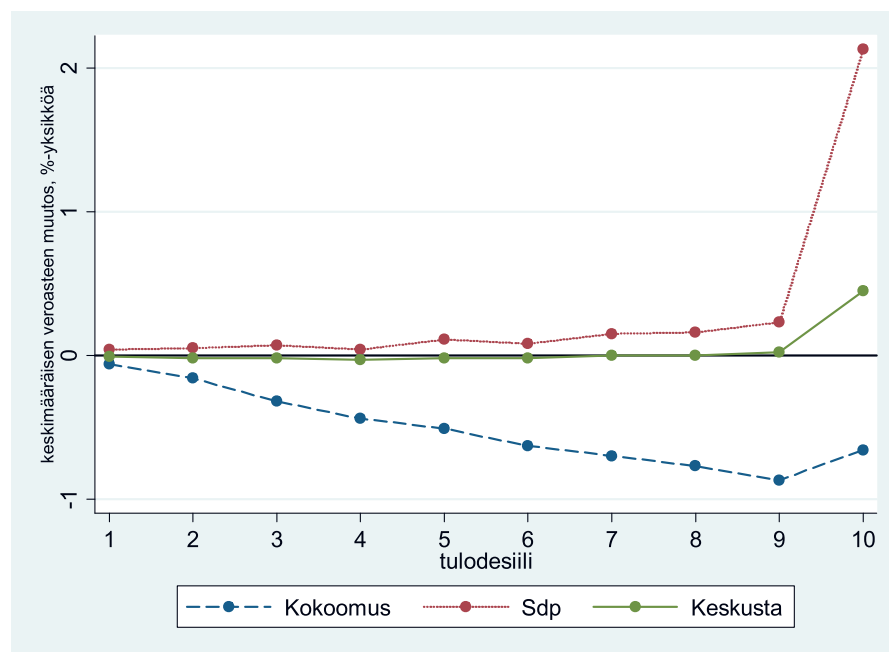
⁸ Keskimääräinen veroaste = maksetut verot / bruttotulot

osinkotulojen maltilliseen rajaamiseen vaikuttavat käytännössä ainoastaan ylimmän desiilin käytettävissä oleviin tuloihin. Ylimmissäkin tuloissa ehdotettujen muutosten vaikutus pienentää käytettävissä olevia tuloja vain hieman yli 0,5 prosenttia.

Sdp:n ehdottamat muutokset eivät vaikuta pienituloisten käytettävissä oleviin tuloihin. Tulojen kasvaessa käytettävissä olevien tulojen suhteellinen muutos kasvaa. Sdp:n ehdotuksella on suurin vaikutus kaikkein hyvätuloisimpien kohdalla. Pääomatuloveron progressiivisuus yhdistettynä pääomatuloverotuksen veropohjan systemaattiseen laajentamiseen pienentävät ylimmän desiilin käytettävissä olevia tuloja yli kolmella prosentilla. Tämä johtuu siitä, että ylimmän desiilin tuloista suhteellisesti suurempi osa on pääoma- ja osinkotuloja. Myös listaamattomilta yhtiöiltä saaduista saajalleen verovapaista osinkotuloista suurin osa kertyy ylimpään tuloluokkaan. Näiden tulojen osalta verotus kiristyy merkittävästi Sdp:n muutosehdotusten myötä.

Kuviossa 2 on kuvattu taulukossa 1 esitettyjen välittömään verotukseen kohdistuvien muutosehdotuksien vaikutuksia eri tulodesiilien keskimääräisiin veroasteisiin. Keskimääräisen veroasteen muutos kertoo sen, kuinka paljon eri tuloluokkien maksamat välittömät verot suhteessa bruttotuloihin muuttuvat ehdotettujen muutosten vaikutuksesta. Kuviossa 2 keskimääräisen veroasteen muutos on esitetty prosenttiyksikköinä.

Kuvio 2: Eri puolueiden välittömään verotukseen ehdotettujen muutosten vaikutus eri tulodesiilien keskimääräisiin veroasteisiin (keskimääräisen veroasteen muutos prosenttiyksikköinä)

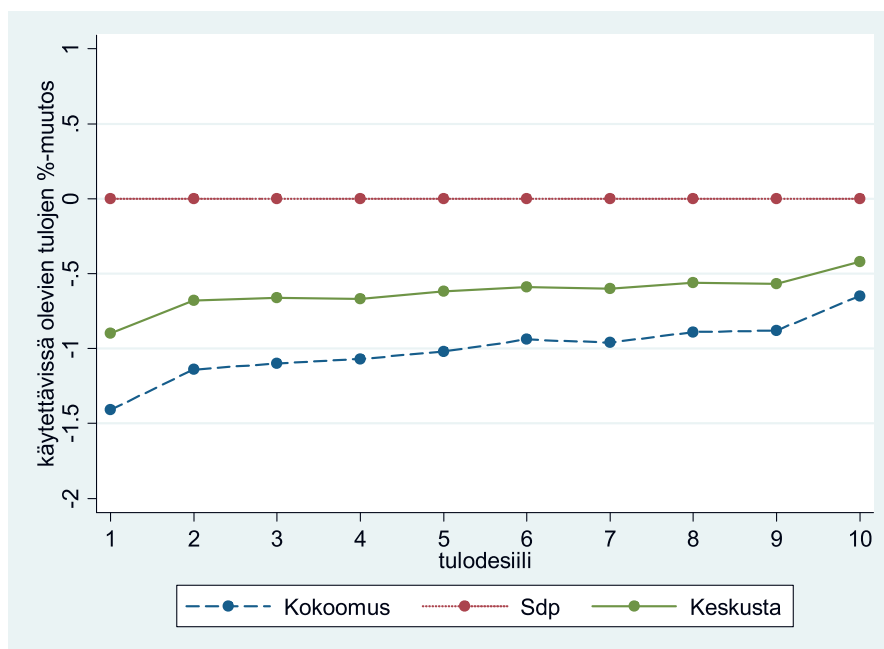
Kuvion 2 perusteella voidaan tehdä samat päätelmät kun kuvion 1 osalta edellä. Kokoomuksen tuloveron kevennys yhdistettynä korotettuun pääomatuloveroprosenttiin laskee keskimääräistä veroastetta lähes koko tulonjakauksen osalta. Veroasteen lasku on suurinta ylemmässä keskiluokassa. Keskustan mallissa ainoastaan ylimmän tuloluokan veroaste kiristyy, mutta kiris-

tyminen on hyvin maltillista. Sdp:n laajamittaisempi pääoma- ja osinkotulon verouudistus vastaavasti kiristää kaikkein suurituloisimpien keskimääräistä veroastetta yli 2 prosenttiyksikköä.

Kuten aiemmin todettiin, edellä käsitellyissä mikrosimuloinneissa on otettu huomioon ainoastaan taulukossa 1 mainitut muutosehdotukset. Muun muassa verovähennysten, eläkkeiden, yhteisöveron ja sosiaaliturvan muutokset eivät ole laskelmissa ja kuvioissa 1 ja 2 mukana (pois lukien pääomatuloveron muutoksista aiheutuvat vähennysten muutokset). Myöskään veronmuutosten myötä mahdollisesti tapahtuvia erilaisten indeksien muutoksia ei ole otettu huomioon. Indeksien, perusturvan ja verovähennysten muutosten vaikutukset kohdistuvat pääosin pienituloisimpaan väestönosaan (desiilit 1-3). Verovähennyksistä erityisesti perusvähennys ja kunnallisverotuksen ansiotulovähennys kohdistuvat suhteellisesti eniten pienituloisiin. Vastaa- vasti esimerkiksi kotitalousvähennys ja asuntolainan korkovähennys sekä niihin tehtävät muutokset vaikuttavat käytettävissä oleviin tuloihin tasaisemmin koko tulonjakauman osalta, painottuen kuitenkin suurituloisempaan päähän.⁹

Yhteisöveron osalta muutokset kohdistuvat pääasiassa osakeyhtiöiden omistajiin ja ylimpiin tulodesiileihin. Kokoomuksen ja Keskustan ehdottamat yhteisöveron alennukset siis lähtökoh- taisesti kasvattavat etenkin ylimmän tulodesiilin käytettävissä olevia tuloja sekä laskevat näiden tulonsaajaryhmien keskimääräistä veroastetta.

Kuvio 3: Eri puolueiden arvonlisäverotukseen ehdotettujen muutosten vaikutus käytettävissä oleviin tuloihin eri tulodesiileissä (suhteellinen muutos)

⁹ ks. esim. Kiander & Pirttilä 2010, s. 34.

ARVONLISÄVEROTUS

Tarkastellaan seuraavaksi arvonlisäverotukseen ehdotettujen muutosten vaikutusta käytettävissä olevien tulojen suhteellisiin muutoksiin eri tuloluokissa. Kuviossa 3 on esitetty eri puolueiden arvonlisäverotukseen kohdistuvien ehdotusten vaikutukset tulonjakoon.

Kuviosta 3 voidaan helposti havaita arvonlisäverotuksen tuloeroja kasvattava regressiivinen luonne. Kun arvonlisäveroprosentti nousee, niin pienituloisten käytettävissä olevat tulot laskevat suhteellisesti enemmän kuin suuri- ja keskituloisten. Tämä johtuu siitä, että pienituloiset käyttävät suuremman osan tuloistaan kulutukseen. Sdp ei ehdota muutosta arvonlisäverotukseen, joten luonnollisesti minkään tulodesiilin käytettävissä olevat tulot eivät Sdp:n ehdotuksen myötä muutu. Kokoomuksen arvonlisäverokantojen kahden prosenttiyksikön korotus pienentää alimman kymmenyksen käytettävissä olevia tuloja yli 1,4 prosenttia. Käytettävissä olevien tulojen suhteellinen lasku pienenee tulojen kasvaessa, ja arvonlisäveron korottamisen pienimmät suhteelliset vaikutukset käytettävissä oleviin tuloihin ovat ylimmässä tulokymmenyksessä. Keskustan ehdotuksen tulonjakovaikutukset ovat Kokoomusta tasaisemmat, sillä Keskustan mallissa alennetut verokannat pysyvät ennallaan. Tämä vaikuttaa erityisesti pienituloisten käytettävissä oleviin tuloihin. Pienituloisilla suurin osa kulutuksesta menee ruokamenoihin. Muun muassa elintarvikkeiden alennettua verokantaa ei Keskustan ehdotuksessa muuteta.

Arvonlisäverotuksen tulonjakovaikutusten tarkastelussa ei ole otettu huomioon hyödykeveron korotuksen ja sitä seuraavan hinnannousun vaikutusta kuluttajahintaindeksihin. Kuviossa 3 ei siis huomioida sitä, että hintatason nousu hieman kasvattaa niiden tulonsaajien käytettävissä olevia tuloja, jotka saavat indeksiin sidottuja sosiaalietuuksia. Näitä etuuksia ovat muun muassa työeläkkeet sekä sairaus- ja äitiyspäivärahat. Valtaosa näiden etuuksien saajista on pienituloisia, ja lisäksi pienituloisilla edellä mainitut etuudet vastaavat suurempaa suhteellista osuutta kaikista käytettävissä olevista tuloista. Näistä syistä hintaindeksien kasvu vaikuttaa erityisesti alimpien desiilien käytettävissä oleviin tuloihin. Toisaalta arvonlisäveron korotuksen myötä kasvaneet hintaindeksit myös vähentävät valtion keräämää nettoverotuloa, sillä hintaindeksiin sidottujen sosiaalietuuksien summa lähtökohtaisesti kasvaa kun arvonlisäveron veroaste nousee.

VALMISTE- JA YMPÄRISTÖVEROT

Valmiste- ja ympäristöverojen tulonjakovaikutuksia tarkastellaan Hetemäen verotuksen kehittämisryhmän loppuraportin laskelmien pohjalta (Valtiovarainministeriö 2010). Hetemäen työryhmän laskelmien pohjana olleet oletukset valmiste- ja ympäristöverojen muutoksista ovat seuraavat: alkoholin, kuluttajasähkön ja liikennepolttoaineiden veroa on nostettu 10 prosenttia, makeis- ja jäätelöveroa on korotettu 33 prosenttia¹⁰, virvoitusjuomien veroa nostetaan 100 prosenttia ja ajoneuvoveroa 80 euroa ajoneuvoa kohden (Valtiovarainministeriö 2010, s. 216). Näiden muutosten kokonaisvaikutus valtion budjettiin on noin +1 000 miljoonaa euroa. Alla olevassa taulukossa 2 on esitetty edellä mainittujen valmiste- ja energiaverojen korotusten tulonjakovaikutukset desiileittäin.

---

¹⁰ Lisäksi makeisveron veropohjaa on Hetemäen työryhmän laskelmissa hieman laajennettu nykyisestä. Hetemäen mallissa myös makeat leivonnaiset sekä keksit ja hillot lasketaan kuuluvaksi makeisveron piiriin.

Taulukko 2: Ympäristö- ja valmisteverojen korotusten vaikutus eri tulodesiilien käytettävissä oleviin tuloihin (suhteellinen muutos). Lähde: Valtiovarainministeriö (2010, s. 219)

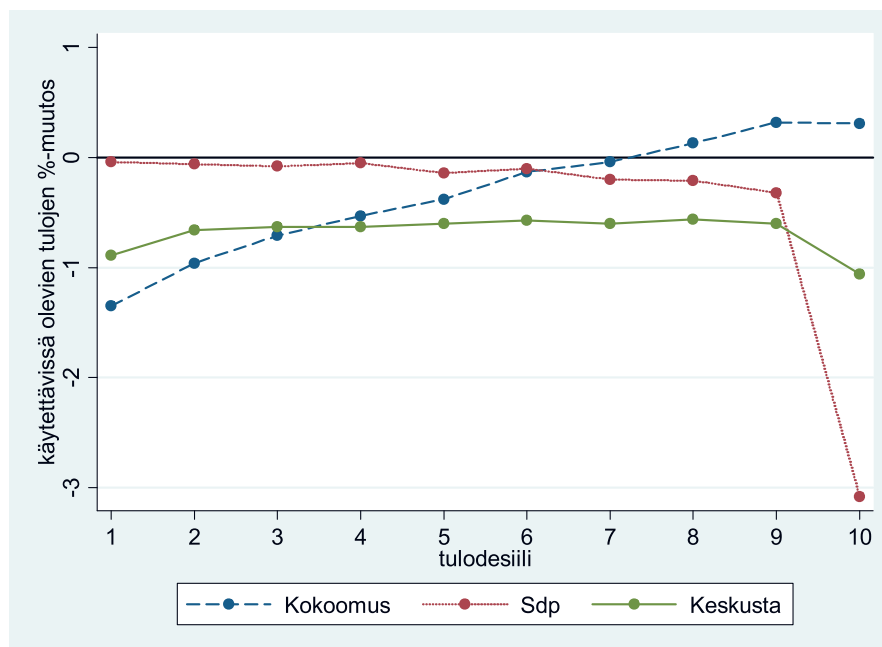
Tulodesiili	Sähkö ja lämmitys	Liikenteen polttoaineet	Ajoneuvo-vero	Virvoitusjuomat	Leivonnaiset ym.	Makeiset	Alkoholi-juomat	Yhteensä
1	-0,05 %	-0,11 %	-0,32 %	-0,10 %	-0,15 %	-0,05 %	-0,17 %	-0,95 %
2	-0,05 %	-0,11 %	-0,27 %	-0,08 %	-0,15 %	-0,06 %	-0,08 %	-0,79 %
3	-0,04 %	-0,12 %	-0,27 %	-0,08 %	-0,12 %	-0,04 %	-0,08 %	-0,75 %
4	-0,04 %	-0,12 %	-0,28 %	-0,07 %	-0,10 %	-0,04 %	-0,09 %	-0,73 %
5	-0,03 %	-0,11 %	-0,26 %	-0,06 %	-0,10 %	-0,03 %	-0,09 %	-0,68 %
6	-0,03 %	-0,10 %	-0,25 %	-0,05 %	-0,10 %	-0,03 %	-0,08 %	-0,65 %
7	-0,03 %	-0,11 %	-0,24 %	-0,05 %	-0,09 %	-0,03 %	-0,09 %	-0,62 %
8	-0,03 %	-0,10 %	-0,23 %	-0,05 %	-0,08 %	-0,02 %	-0,09 %	-0,59 %
9	-0,02 %	-0,09 %	-0,20 %	-0,04 %	-0,08 %	-0,02 %	-0,09 %	-0,53 %
10	-0,02 %	-0,06 %	-0,12 %	-0,03 %	-0,05 %	-0,01 %	-0,08 %	-0,37 %

Taulukosta 2 voidaan havaita, että valmiste- ja ympäristöverot ovat arvonlisäveron tavoin regressiivisiä. Valmisteverojen nosto laskee suhteellisesti eniten pienituloisten käytettävissä olevia tuloja. Valmiste- ja ympäristöverotuksen osalta puolueiden ehdotukset eroavat lähinnä korotusten laajuuden ja kattavuuden suhteen. Kokoomuksen ehdotus korottaa ympäristö- ja valmisteveroja kaikkein eniten. Täten Kokoomuksen ehdotus myös pienentää käytettävissä olevia tuloja suhteellisesti eniten pienituloisten osalta. Sdp:n ja Keskustan ehdotukset rajoittuvat pääasiassa terveystuloihin (alkoholi, makeiset, virvoitusjuomat ym.). Täten Sdp:n ja Keskustan muutosehdotukset eivät ole valmiste- ja ympäristöverojen osalta yhtä regressiivisiä kuin Kokoomuksen ehdotus. On kuitenkin syytä korostaa, että taulukon 2 perusteella voidaan tehdä vain suuntaa-antavia arvioita. Kuten jo edellä todettiin, taulukon 2 laskelmat perustuvat Hetemäen verotuksen kehittämisyöryhmän tekemiin oletuksiin veronkorotusten suuruudesta eri valmisteverojen osalta, eli taulukon luvut eivät suoraan perustu minkään puolueen muutosehdotuksiin. Kokoomus, Keskusta ja Sdp eivät ole esittäneet yksityiskohtaisia ehdotuksia eri valmisteveroihin tehtävistä muutoksista.

YHTEENVETO JA PÄÄTELMÄT

Edellä on tarkasteltu Kokoomuksen, Keskustan ja Sdp:n ehdottamien veronmuutosten tulonjakovaikutuksia erikseen välittömän verotuksen sekä arvonlisäverojen osalta. Alla olevassa kuviossa 4 on laskettu välittömän verotuksen sekä arvonlisäverotuksen muutosten tulonjakovaikutukset desiileittäin yhteen. *Valmiste- ja ympäristöverojen muutoksia ei ole otettu kuviossa 4 huomioon.* On syytä korostaa, että yhteisvaikutusten tarkasteluun on hyvä suhtautua vain suuntaa-antavasti. Kuten aiemmin todettiin, laskelmat on tehty välittömän ja välillisen verotuksen osalta eri aineistolla ja eri aineistovuosina. Lisäksi käytettävissä olevien tulojen määrittelmä poikkeaa hieman eri osalaskelmien välillä (ks. luku 1.1).

Kuvio 4: Eri puolueiden välittömään verotukseen sekä arvonlisäverotukseen ehdotettujen muutosten yhteisvaikutus käytettävissä oleviin tuloihin eri tulodesiileissä (suhteellinen muutos)

Kuviosta 4 voidaan havaita selkeitä eroja eri puolueiden ehdotusten välillä. Kokoomuksen muutosehdotus on selvästi regressiivinen. Kokoomuksen ehdotuksessa pienituloiset maksavat suhteellisesti hyvätuloisia suuremman osan kerätyistä lisäverotuloista. Keskustan muutosehdotus vaikuttaa melko tasaisesti kaikkien tuloluokkien käytettävissä oleviin tuloihin. Keskustan mallissa ylimmän ja alimman desiilin käytettävissä olevat tulot kuitenkin laskevat hieman enemmän kuin muissa tuloluokissa. Sdp:n ehdotus on vastaavasti selvästi progressiivinen verrattuna nykyiseen verojärjestelmään. Sdp:n ehdotus pienentää suhteellisesti huomattavasti eniten suurituloisten käytettävissä olevia tuloja, sillä pääoma- ja osinkotulon verotukseen ehdotetut korotukset ja pääomatulon veropohjan laajennukset kohdistuvat ennen kaikkea

tulonjakauman yläpäähän. Keskustan ja Kokoomuksen ehdotuksiin verrattuna Sdp:n mallissa pieni- ja keskituloisten käytettävissä oleva tulot eivät käytännössä pienene lainkaan.

Kuten edellä todettiin, valmiste- ja ympäristöverojen muutokset eivät ole mukana kuviossa 4. Niiden huomioiminen ei kuitenkaan vaikuta puolueiden välisiin painopiste-eroihin. Kaikkien puolueiden ehdottamat valmisteverojen korotukset alentavat kaikkien tulodesiilien käytettävissä olevia tuloja, ja korotuksista seuraava tulojen ostovoiman suhteellinen lasku kohdistuu eniten pienituloiseen kansanosaan jokaisen puolueen ehdotuksessa. Valmiste- ja ympäristöverojen korotusten laajuus ja suurusluokka kuitenkin vaikuttavat käytettävissä olevien tulojen muutokseen. Kokoomuksen ehdotuksessa näitä veroja korotetaan eniten, yhteensä noin 1 000 miljoonalla eurolla. Sdp:n (500 miljoonaa) ja Keskustan (200 miljoonaa) ehdotuksissa valmisteveroja korotetaan huomattavasti maltillisemmin. Täten ympäristöverojen korottaminen vahvistaa edelleen Kokoomuksen ehdottamien veronmuutosten regressiivistä luonnetta.

Kuten aiemmin todettiin, edellä esitetyissä tulonjakolaskelmissa ei ole huomioitu lainkaan veronmuutosten mahdollisia käyttäytymisvaikutuksia. Uusimman taloustieteellisen tutkimustiedon perusteella ansiotuloverotuksen muutoksista aiheutuvat käyttäytymisvaikutukset ovat yleisesti suhteellisen pieniä. Erityisesti keskituloiset reagoivat vain vähän tuloverotuksessa tapahtuviin muutoksiin. Toisin sanoen ansiotulon veronalennukset eivät lisää verotuloja keskituloisten osalta eivätkä merkittävästi paranna työllisyyttä. Tuloverotuksen aiheuttamat käyttäytymisvaikutukset ovat vastaavasti keskimäärin jonkin verran suurempia tulonjakauman ylä- ja alapäässä, eli suuri- ja pienituloisten keskuudessa. (ks. mm. Chetty ym. 2011 sekä Saez, Slemrod ja Giertz 2010).

Pääomatulo- ja osinkoveron osalta käyttäytymisvaikutukset ovat todennäköisesti ansiotuloverotusta suurempia. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että yrittäjät ja osakeyhtiöiden omistajat reagoivat muuta kansanosaa herkemmin verotuksessa tapahtuviin muutoksiin muun muassa aktiivisen verosuunnittelun kautta (ks. mm. Pirttilä ja Selin 2011, Gruber ja Saez 2002, Saez 2010 sekä Fjaerli ja Lund 2001). Tämän takia pääomatuloveron ja osinkoverotuksen muutokset eivät todennäköisesti vaikuta tulonjakoon ja ylimmän tulodesiilin käytettävissä oleviin tuloihin aivan yhtä merkittävästi kuin edellä on esitetty.

Lähteet

- Chetty, Raj, Guren, Adam, Manoli, Day ja Weber, Andrea** (2011). Are micro and macro labor supply elasticities consistent? A review of evidence on the intensive and extensive margins. Tulossa: American Economic Review Papers and Proceedings.
- Fjaerli, Erik ja Lund, Diderik** (2001). The choice between owners' wage and dividends under the dual income tax. Finnish Economic Papers, 14, 104–119.
- Gruber, Jon ja Saez, Emmanuel** (2002). The elasticity of taxable income: evidence and implications. Journal of Public Economics, 84, 1–32.
- Harju, Jarkko ja Kosonen, Tuomas** (2010). Ravintoloiden arvonlisäveroalennuksen hintavaikutukset. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, Muistiot 10.
- Honkanen, Pertti** (2010). JUTTA-käsikirja. Tulonsiirtojen ja verotuksen mikrosimulointijärjestelmä. Kansaneläkelaitoksen tutkimusosasto.
- Kiander Jaakko ja Pirttilä, Jukka** (2010). Hyvinvointivaltiota vahvistava verouudistusehdotus. Laskelmia verokertymästä ja tulonjaosta. Kalevi Sorsa -säätiön julkaisuja 4/2010.
- Kosonen, Tuomas** (2010). What was actually cut in the barbers' VAT cut? Government Institute for Economic Research, Working Papers 18.
- Peltoniemi, Ari ja Varjonen, Johanna** (2010). Elintarvikkeiden alv-alennus ja hintakehitys. Hintaseurannan tulokset ja katsaus kuluttajahintaa määrittäviin tekijöihin. Kuluttajatutkimuskeskus, Julkaisuja 1/2010.
- Pirttilä, Jukka ja Selin, Håkan** (2011). Income Shifting Within a Dual Income Tax System. Evidence from the Finnish Tax Reform of 1993. Scandinavian Journal of Economics, Vol.113, Issue 1, 120-144.
- Saez, Emmanuel** (2010). Do taxpayers bunch at kink points? American Economic Journal: Economic Policy, 2(3).
- Saez, Emmanuel, Slemrod, Joel ja Giertz, Seth** (2010). The Elasticity of Taxable Income with Respect to Marginal Tax Rates: A Critical Review. Tulossa: Journal of Economic Literature.
- Turkkila, Juhani.** (2011). Tuloverotuksen reaalin muuttuminen Suomessa. Kuusikymmentä vuotta verojen vuoristorataa. Helsinki: Taloustieto Oy.
- Valtiovarainministeriö** (2010). Verotuksen kehittämistyöryhmän loppuraportti. Valtiovarainministeriön julkaisuja 51/2010.
- Wilkinson, Richard ja Pickett, Kate.** 2011. Tasa-arvo ja hyvinvointi. Helsinki: Helsingin Sanomat.

Puolueiden veroesitykset

Keskusta. 2011. Oikeus työhön ja osallisuuteen toimettomuuden ja syrjäytymisen sijaan.

Keskusta. 2011. Vaaliohjelma vuoden 2011 eduskuntavaaleihin. Koko Suomi, kaikki suomalaiset.

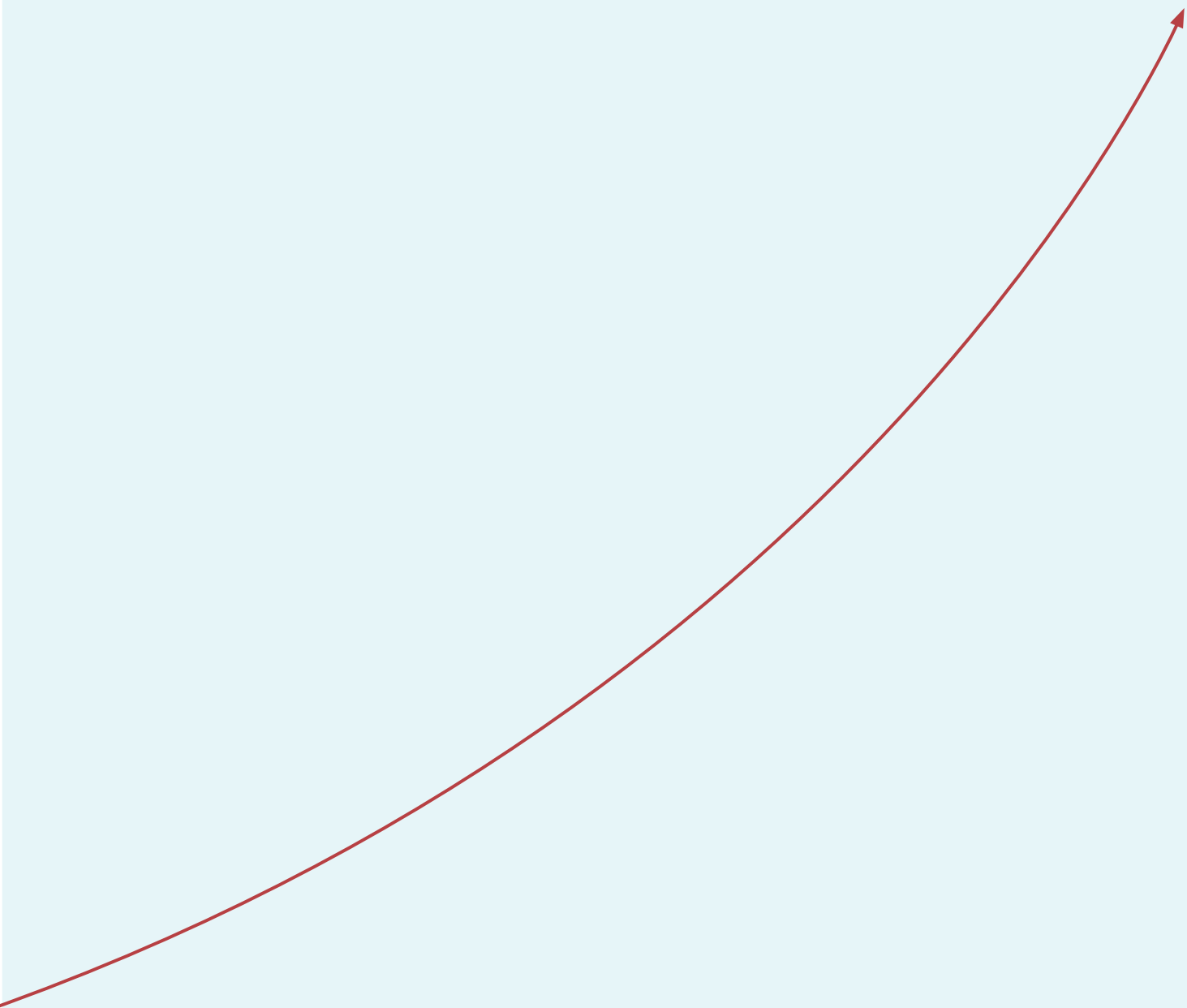
Kokoomus. 2011. Työtä, yrittämistä ja välittämistä – Kokoomuksen keinot hyvinvointiyhteiskunnan turvaamiseksi. Loppuraportti 29.1.2011.

Näin puolueet verottaisivat pääomatuloja. <http://sijoittajaksi.blogit.kauppalehti.fi/blog/22468>. Luettu 28.2.2011.

SDP. 2011. SDP:n talous- ja verolinja. Työn ja oikeudenmukaisuuden puolesta.

Toimiva veromalli ei hukkaa miljardia. Verkkouutiset 2.3.2011.

http://www.verkkouutiset.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=49794:toimiva-veromalli-ei-hukkaa-miljardia&catid=87:eduskuntavaalit-2011&Itemid=30. Luettu 2.3.2011.

www.sorsaoundation.fi